

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1926
30 Din.

Številka poštno-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravníštvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Musolini - Stalin v luči svetovnopoličnega položaja. — K svetovnemu položaju. — Vojvoda Radomir Putnik in tovariši v domovini. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Dopisi. — Inserati. — Podlistek: Pisma slovenskega radikala.

Musolini - Stalin v luči svetovnopoličnega razvoja.

Začetek državnosti leži v začetku urejevanja medsebojnih razmer in načina sožitja potom dogovora ali dopuščanja vseh sointeresentov, torej z voljo in sodelovanjem vseh udeležencev. Enake pravice in enake dolžnosti ob dopuščenem vodstvu najstarejšega ali najizkušenejšega. To je bilo sovladje vseh ali kot bi moderno rekli, res prava pristna demokracija.

Toda posamezniki, ki so stali na čelu plemena, so delali na to, da so združevali čimveč moči v svoji roki ter da so čimbolj zoževali soodločujočo besedo soudeležnikov v skupnih, ali kot bi danes rekli, javnih poslih. Polagoma so pritegnili vso moč nase, nekaj z zvijačo, nekaj s silo in strahom. Tako je nastal absolutizem ali vladje ene osebe. Ako se je ta vladna moč podedovala v eni familiji, po enem članu, je nastala absolutna monarhija. Stara soodločujoča pravica je bila pri tem potisnjena na svetovalsko. Ako je bila dedna, obdarjena obenem seveda tudi z boljšo posestjo zemlje in s gotovimi čini v vojski ter na dvoru, je bila to aristokracija ali plemstvo.

In preteklo je na potoke krvi in padli sta glavi angleškega in francoskega kralja na morišču pod rabljevo roko, predno se je zrušil ta sistem in priznalo zopet nazaj soodločujočo moč v državnih poslih vsem udeležnikom, ki se moderno imenujejo državljani in volilci. Angleška Magnacharta libertatum iz l. 1215 je razširila krog svobodnih državljanov od ene edine, to je kraljeve osebe, splošno na angleško plemstvo, angleška revolucija z oddrobitvijo kraljeve glave na morišču leta 1649 tudi na meščanstvo, francoska revolucija l. 1789 od edine kraljeve svobodne osebe principijelno na vse državljane. Vodja angleške revolucije Cromwell je bil predstavnik i plemstva i meščanstva, voditelji francoske Marat, Danton, Robespierre itd. pa le meščanstva. Zato je bila francoska revolucija uperjena i proti kralju i proti plemstvu in zato toliko bolj krvava. Sadovi francoske revolucije, ki se je vodila od gesel svoboda, enakost in bratstvo, so strnjeni v takozvanem „liberalizmu“, to je svobodnjaštvu, ki pomeni v gospodarstvu prosto konkurenco, v politiki enakost na podlagi gospodarske moči, v prosveti splošno šolsko obveznost in brezplačnost ljudskošolskega poduka, v duševnem svetu znanstveno usedlino povprečnega meščana

pomešano s humanizmom, v znanosti ter umetnosti pa svobodo raziskovanja in izražanja idej in misli. Temeljna pridobitev francoske revolucije enakost vseh državljanov pred zakonom in svoboda v okvirju državnih zakonov, zraslih iz gori navedenega duševnega ozračja.

Ako pomeni francoska revolucija revolucijo meščana, pomeni ruska revolucija revolucijo delavca. V angleški revoluciji je pridobil največ plemič, aristokrat, v francoski meščan, v ruski pa delavec. Razvojna črta svobode in enakosti od enega k večini in od večih k vsem je jasna. Ruska revolucija je zato logična posledica francoske. Toda logična njena posledica je tudi v drugi smeri. Francoska revolucija razumeva svobodo, enakost in bratstvo predvsem v političnem smislu; imetja francoske aristokracije ni konfiscirala revolucija kot taka, ampak šele državna oblast kot imetja veleizdajalcev, ki so zapustili Francijo ter se borili v avstrijsko-nemških vrstah proti lastni domovini. Francoska revolucija ni imela torej pretežno politično gospodarskih ali socijalnih ciljev; na enakost vseh državljanov v gospodarstvu ali premoženju ni nihče mislil. Ta ideja je bila pridržana ruski revoluciji

Pisma slovenskega radikala.

I.

Gospod urednik! Težka je moja roka in neizbrane so misli in besede, ki Vam jih napišem, toda prihajajo iz srca, morda ne samo meni, ampak tudi drugim slovenskim radikalom. Predvsem: Zakaj smo radikalni? Zakaj smo se pridružili stranki, ki se ni rodila in vzrastla v naši ožji slovenski, ampak v bratski srbski zemlji? Za onega, ki resnično in odkrito ljubi naš narod in našo državo, odgovor ni težak. Čim smo se združili z brati Hrvati in Srbi v eno državo in eno državno ljudstvo, ki naj se samo vlada, so se razširile tudi naše slovenske domovine meje do mej cele države in s tem tudi naše naloge in dolžnosti. Kako naj stranka, ki je doma le v Sloveniji, ali le v Bosni, ali le v Črnigori, ali le v Dalmaciji skrbi za interese svojih pristašev in sodržavljanov v celi državi? Treba je pač napraviti zvezo in organizacijo po celi državi in spoznavati prilike po njeni celini, ako se naj vodi, potem šele se zamore zahtevati vodstvo

v vladi itd. Oprostite primero: kako naj vodi ladjo po morju mož, ki pozna le del ladjine mašinerije ali le del morja? Ravno tako strankar, ki pozna le Slovenijo, ali Dalmacijo, ali Hrvatsko itd., ne more pravilno voditi vseh delov države, ko jih ne pozna. To spoznanje mu da le vsedržavna stranka po svojem časopisu, zaupnih sestankih, pogovorih, debatah in izkušnjah. Torej je moral vsak pravi patrijot gledati, da se ustanovi, ako jo še ni, sposobna in vseobčnim državnim interesom odgovarjajoča vsedržavna stranka. Taka je pa pri nas samo ena: Narodna Radikalna Stranka, ki se je že s septembarskim sestankom 1919 razširila na vso državo in nazvala za srbsko-hrvatsko-slovensko. Tako njen program kot njeni vodilni moške so visoko nad vsemi drugimi strankami v državi tako po inteligenci kot po izkustvu. To vidimo vsak dan. Zato tudi upravičeno pričakujemo od NRS, da vodi račun o potrebščinah in interesih vse države in zlasti tudi slovenskih kot silno važnih obmejnih pokrajin, ki vodijo v osrčje tako srednje kot zapadne Evrope, kateri tvorijo kulturno in geografično vez nasproti ostalim delom naše države.

Drugi vzrok, da smo zapustili naše pokrajinske slovenske stranke leži v teh strankah samih. Njih ozkosrčnost, v kateri igrajo le osebnosti in zveze, torej osebni in ne stvarni momenti prvo vlogo, ter logično tudi maščevalnost in osebni terorizem, mora odbiti vsakega samostojno mislečega moža. Poglejte terorizem, ki ga izvajajo klerikalci iz spovednic in propovednic, iz denarnih zavodov in s pomočjo raznih cerkvenih bratovščin nad svojimi omahljivimi pristaši in nasprotniki, ali osebno preganjanje, ki izvajajo demokrati, kadar imajo vladno moč, nad svojimi neljubimi nasprotniki! Temu ozkemu, nestvarnemu obzorju je točno odgovarjalo tudi delovanje strankinih voditeljev ob vele-zgodovinskem prevratu: glavno je bilo, kdo bo poverjenik, za Pulj, ki bi se lahko branil tudi dve leti pred Lahom, za Beljak in Celovec se ni nihče menil, dasi je pobuda za zasedbo prihajala od širokih za lastno državnost silno zavzetih ljudskih mas. In ko se je reklo, sprejeti Wilsonovo črto, so seveda ti ljudje, ne da bi vprašali zdravo ljudsko mnenje, rekli ne ter so nam zapravili na lastno pest i Opatijo i Postojno i Idrijo in

in je tudi logična ter psihologično razumljiva. Ako smo vsi enaki, zakaj naj bi jaz ali moj otrok stradal, dočim tega Tvojemu ni treba? In zemlja rodi za vse enako, kot vse enako rodi in pokopuje — čemu torej razlike v gospodarstvu, v življenju? Prah in pepel smo vsi, povprečno vsi z enakimi naravnimi blagodatmi in bremenami — čemu torej razlika? Zato, ker ima ta srečo, a drugi smolo? Ali zato, ker je bil Tvoj oče bogat, imaš pravico do bogastva tudi Ti? Enakost za vse! Take in podobne ideje so na podlagi enakosti francoske revolucije in njej sledečih zakonodaj vseh držav logično rodile — rusko gospodarsko in socialno revolucijo delavca, ki je pregnala logično i meščana i plemiča i carja, ter jih razdelila.

Logično mora ta revolucija pomeniti v svetovnem razvoju politično in gospodarsko enakost vseh.

Če pa pogledamo faktično stanje, v kolikor nam je dostopno po časopisnih vesteh, moramo pa reči, da o tej posledici ruske revolucije ni duha ne sluha. Faktično se je pod gesli logične četrte močne svetovne revolucije navrgla ruskemu narodu posebna kasta vladajočih, nekaka nova oligarhija ali, ako se bo držala v potomcih, nova aristokracija. Moderni Ruriki v času in prilikam primerni izdaji! In Lenin ni vodja četrte svetovne revolucije, ampak le vodja dobro disciplinirane in zavedne čete, ki se je ob ugodnem trenutku z gesli in energično riskantno gesto polastila Velike Rusije. A Stalin ni ničesar drugega kot naslednik v vodstvu te čete — voditelj absolutistično vladajoče klike ali oligarhije in ne široke demokracije!

In kaj je Musolini v vidiku svetovnega razvoja? Isto kot Lenin ali Stalin na Ruskem. Razlika je le v metodi, toda le majhna, in pa v idejah. Musolini porablja nacijonalizem in preteklost Italije in kaže lepo bodočnost Italijanstva ter iz teh razlogov zahteva absolutno disciplino in pokorščino. Ta njegova zahteva in absolutizem prehaja iz fašistovskih članov na cel italijanski narod, od katerega hoče slepo pokorščino. Niti misli niso več proste, kaj šele izvajanje istih! O enakosti vseh državljanov, četudi samo

politični, v Italiji pri teh prilikah seveda ne more biti govora. Zakon je — il duce in njegovi zvesti. Lenin in Stalin povdarjata internacijonalizem in cilje človeštva, pri tem pa jima podjarmljeni ruski narod umira v milijonih od lakote in nalezljivih bolezni. Kot pomenijo v Rusiji oficijelni komunisti vladajoči sloj, in če se bodo obdržali v generacijah, bodočo rusko aristokracijo, potem ko so staro domačo pregnali, tako pomenijo tudi v Italiji fašisti točno isto. In moža, ki stojita temu pokretu na čelu i v Rusiji i v Italiji, ne pomenita napredka, pač pa močan zaokret zgodovinske ure — nazaj. Če navidezno ali zares, bo pokazala že bližnja bodočnost. Sigurno pa nihče od obeh ne pomeni četrte svetovne revolucije. Dr. S.

K svetovnemu položaju.

Kočevje, dne 6. novembra 1926.

Komaj nekaj mesecev je preteklo po Lokarnu in le nekaj tednov po zasedanju Društva Narodov, na katerih zborovanjih se je sijajno manifestirala enotna volja narodov po miru, po mirnem sožitju in soustvarjanju skupnega napredka vseh narodov sveta, pa se že kažejo vidni obrisi nove svetovne politike. Te obrisi pa ne obetajo bratstva, mirnega sožitja in sporazumnega soustvarjanja na skupnem napredku človeštva. Ti obrisi dokazujejo, da človek ostane človek, to je bitje, ki ima sicer bister razum in zdravo pamet, ki pa se ne da voditi od teh dveh izključno, ampak da se ravna po svojem — interesu. Interes, egoizem je v človeku še močnejši od njegove pameti, razum in pamet pa sta le pomočnika njegove sebičnosti, le sredstva v doseg egoističnih, sebičnih ciljev. Nagon v človeku je torej še vedno močnejši od njegovega razuma. Animal humanum ostaja dosledno bestia humana in do idealne stopnje homo sapiens v politiki še ni vidnih potov. To dokazujejo porajajoči se obrisi nove svetovne politike ali boljše politične grupacije, ki bo razdeljevala očitno v bodoče svetovne narode v dva interesna tabora: Anglijo s priveski na eni strani, a Rusijo z Nemčijo in Francijo itd. na drugi.

širni naš svet, ki leži vmes, zaeno z Reko in železnico, ki veže preko Št. Petra Ljubljano z morjem. Isto je bilo na Koroškem — naravnost otročja nevednost in naivnost sicer vsevednih se delajočih naših političnih voditeljev. Ako pa treba koga osebno ošvrkniti — e, v tem so pa naši strankarji mojstri! In siromašnost v izvajanju programov! Še danes se v politiki tepejo v jedru naše stranke za tkzv. svetovno naziranje, to je v bistvu, ali ima človek dušo ali ne, kot da bi bila naloga političnih strank, da taka kočljiva vprašanja zasebnega značaja rešujejo! Med tem ko se preklajajo za osebnosti in stvari, o katerih v političnem časopisju dozorelih narodov ne najdete sledu, se pa vtapljamo v gospodarskem in materijelnem osiromašenju. Nekateri naši bančni zavodi v Sloveniji zapravljajo lahkomišelnost milijone našim hranilcem in kmalu bo cela Slovenija na kantu, ako bo šlo tako naprej. Naši strankarji seveda iščejo krivca tam, kjer ga ni — da bi se pa potrkali na prsa in rekli mea culpa, jim pa, ker razpolagajo čez obvladujoče slovensko časopisje, še na misel ne pride.

In kako ostuden osebni boj vodijo ti ljudje proti nam, slovenskim radikalom. Že ponovno je zapisalo tako „Jutro“ od SDS kot „Slovenec“ od SLS, da smo slovenski radikali sami — prodanci, da iščemo le osebnih koristi in da smo le zato radikali. Glasom poročila „Jutra“ je to na nekem shodu na Štajerskem pred neki dnevi trdil tudi poslanec Pivko, ki s takimi trditvami izgublja na osebni resnosti. Prosim Vas, gospod urednik, kaj imamo mi ubogi delavci in nastavlenci od NRS? To, da nas mečejo klerikalni in liberalni delodajalci s krohotom na cesto, kadar se jim poljubi. Kaj imate Vi, gospod urednik, od tega, da ste radikal? Delo, stroške in sitnosti z listom. In še napada se Vas. In kaj imajo naši obrtniki in kmetje od naše stranke? To, da jim liberalni in klerikalni zavodi odpovedujejo kredit ter jih eksistenčno ruširajo, ker naših denarnih zavodov v Sloveniji še ni. Pa ubogi činovnik-radikal! Njegov klerikalni ali demokratski predstojnik ga sekira, seveda na mig politične organizacije, in če je še tako odličen, se že najde pika ali kaj, da se ga pritisne. Ako pa se obrnete v Beograd, da o sterilni Ljubljani molčim,

Inavgurator te nove politične muzike je Anglija. Pomirjenje z Nemčijo je moralo priti in pri tem je Anglija v Franciji še celo posredovala. To je bilo potrebno z ozirom na britansko svetovno trgovino in valuto, ki sta bili obe v zvezi s Francijo proti Nemčiji močno angažirani in glede zaupanja ogroženi. Ko je v jedru spravila te dve stari nasprotnici, je njeno garantstvo za Francijo avtomatično odpadlo kot brezpredmetno, svetovna trgovina Anglije in njen kredit se je znebil s tem težkega balasta. Toda ako je nemški Michl mislil, da gre ljubezen John Bulla do njega preko lastnih interesov, se je temeljito zmotil. Namigovanje o vrnitvi kolonij so naenkrat prenehala — John Bull se je pa obrnil na jug. Tam doli v neki škornjasti deželi, ki jo pa mali otoček z imenom Malta drži v šahu — tam v tej deželi žive junaki, ki osvajajo ves svet in obnavljajo svetovni imperij rimskega cesarstva; Balkan, Mala Azija in Afrika so njih le prvi cilji. Za Balkanom, pravilno kraljevino SHS, in Afriko stoji Francija, ki Italijo vojaško vsaj trikrat nadkriljuje in če treba ne pozna šale. Ostane torej Mala Azija, za katero stoji le Turčija, ki Angliji trdovratno nagaja i v Mezopotamiji i Arabiji in Perziji. In na to Malo Azijo, v katero se iz italijanskega otočja Dodekanezov tako lepo vidi, je pokazal John Bull. In Mussolini je z veseljem pograbil; spomladi bodo imeli njegovi fašisti, ki se tako odlikujejo z junaštvom v besedah in nad golorokimi sodržavljani, morda priliko, da pokažejo svojo prakso tudi v dejanjih. In pri tem seveda ne pomislijo, da Anglež kaže v Malo Azijo, misli pa na Rusijo, pred katere carigrajsko izhodišče polaga s tem poleg zanj nezanesljive Turčije še eno zavoro: velesilo Italijo. In ta se že v svoji tradicionalni politiki ozira zopet za drugimi, ki naj bi predvsem vlekli kostanj za njo iz žerjave kot njeni podnajemniki: Grki in Bolgari, ki naj bi si izrezali vsak svoj kos, na svoj riziko seveda, iz turškega državnega telesa. In pri tem položaju se v tem trenutku težko križajo interesi tudi ostalih zelo merodajnih evropskih držav. Predvsem Rusija ne more mirno gledati, da se ji pred nosom vsedejo druge velesile na naravno njeno izhodišče v svet, to je Sredozemsko morje, in ga zapirajo za

pa še odgovora ne dobite! Pa naj bo to stranka ali klub ali posameznik. Jasno je, da tako ne more iti dolgo.

Imam pa vtis, da večno namigavanje SDS in SLS o slovenskih radikalih koristolovcih le ni brez podlage. Zdi se mi, da se je v naše vrste vtihotapilo le nekaj gladnih volkov v ovčjih kožah. To so ponavadi ljudje, ki se povsod rinejo v ospredje, ki ljubijo besede in čast, dela pa ne. Teh bo en par in poznamo jih že do malega vsi. Pozna pa jih tudi Beograd. Na delu med ljudstvom se jih ne vidi nikjer. Čim pa je kriza vlade v Beogradu ali se sicer obeta kakšno izpraznjeno mesto, lete takoj v Beograd, kjer pritiskajo na kljuko vsaj za drž. podsekretara ali Velikega župana in ležejo lažnjiva kukavičja jajca v beograjsko časopisje o zaslužnem svojem delu za radikalno stranko v Sloveniji. Ker pa to „delo“ tudi v Beogradu ni neznano, pada po takih predstaviteljih slaba, silno slaba luč na vse slovenske radikale.

Ako so naše slovenske radikalne organizacije zdrave, se bodo takih zajedalcev morale brezpogojno in čimprej iznebiti. In šele s tem se bo vstvaril važen predpogoj za zdrav razvoj naše stranke v Sloveniji. M.

vedno. Franciji ne more biti vseeno, če se njena bojovita soseda ojači brez rekompensacije ter se ji vsede ob mejah njene občutljive sirijske posesti, kjer bo imela lepo priliko, da jo vsak čas poščegače prav pri živcih. In končno tudi enakopravni Nemčiji ni vseeno, če ona še teh kolonij ne dobi, ki jih je izgubila in so ji bile takorekoč že obljubljene, dosti manjša Italija pa da pobira ocvirke po pokrajinah, ki so bile nekoč že napol nemška domena. Da o balkanskih in drugih državah, ki Italijo ne cenijo previsoko, molčimo.

In tako imamo naenkrat tu dva nasprotna tabora, ki se mehanično ravnata po lastnih interesnih zakonih. Nobeno čuvstveno deklariranje jih ne bo odpravilo.

In s temi prilikami mora računati danes vsak resen politik in državnik. S.

Vojvoda Radomir Putnik in tovariši v domovini.

Južni Slovani imamo z ostalimi južnoevropskimi narodi sigurno vsaj eno skupno karakteristično potezo — pozabljivost. Kdo se ne spominja s ponosom velikih dni izza balkanske vojne, ko je klesal domovini zgodovinsko vlogo naravnost ženijalni mojster strategije vojvoda Putnik? In naše ujedajoče skrbi, ko so ga ob izbruhu svetovne vojne, bolečljivega gosta avstrijske slatine, zgrabile barbarske avstroogrske oblasti v madžarskem vlakcu, hitečega domovini na pomoč, ga vrgle ob tla vzpričo jokajoče hčerke, ga zvezale in vrgle v temnico, bijoč vsem načelom internacionalne in človeške ter gostiteljske kurtoazije v obraz? In slavnih novemberskih in decemberskih dni par mesecev pozneje, ko je vrgel ošabnega feldcagmajstra Potioreka in vso njegovo armado v Drino in Savo? Pa zgodovinskih dni, ko je z največjim naporom duševnih in telesnih sil izpeljal cel narod in vojsko iz milijonskih nemško-madžarsko-bolgarskih klješč srečno skozi Albanijo do morja in od tu v prezi-movališča, da začne na spomlad zopet veliko epsko delo osvobojenja momentano od silne nadmoči zaslužnjene domovine.

Njegovi junaci so se vrnili in domovino ne samo osvobodili, ampak jo tudi razširili globoko v ogersko ravan, koder se čuje naš jezik, pa tja do Triglava in koroških ter štajerskih planin in šumnega jadranskega morja, neutolažljivega predvojnega hrepenenja šumadinskega seljaka. Njemu, ki je to zgodovinsko delo započel na krvavem polju in mejdanu junačkem, pa ni bilo več dano, da vidi s svojimi očmi dovršeno svoje delo; v bratski Franciji je dobro leto nato zatisnil oči ter našel začasni pokoj v pokopališki kapeli v Nici, odkoder je 4. t. m. bil prepeljan mimo osvobojene Ljubljane in Zagreba v Beograd, da najde zasluženno mesto v Pantheonu, monumentalni skupni grobnici naših velmož.

Zaeno z vojvodo Putnikom so se povr-nili v domovino prof. Stojan Novaković,

bivši večkratni ministerski predsednik in znani srbski zgodovinar in učenjak, prof. Adra Nikolić, bivši večkratni minister in predsednik Narodne skupštine, odličen govornik in soustanovitelj NRS, ter narodni poslanci Bogdan Janković, David Simić, Jurij Kurtović, Milan Mostić, Mita Mihajlović ter Pavle Bulić, ki imajo vsi velike predvojne zasluge na Veliki sedanji naši domovini. Skupno delo za domovino jih združuje tudi v skupni častni grobnici v slobodni domovini, kateri so posvetili svoje najboljše moči. Čeprav pozno, pa smo vendar storili svojo sveto dolžnost nasproti onim, ki so z nesebičnim javnim delovanjem polagali temelje sedanji naši nacionalni državi. Slava njih spominu!

Iz NRS.

Šef stranke gospod Nikola Pašić se nahaja stalno v Beogradu, kjer proučava politični položaj. O napovedani akciji tkzv. „pašićevcev“ ni več dosti čuti. Bila bi to tudi živa nesreča za stranko, ki bi brez dvoma razdvojila ako ne še celo upropastila in uničila veliko življensko delo našega največjega državnika in organizatorja, to je NRS samo, ter po nepotrebnem zatemnila velike njegove zasluge na predvečer njegovega nam vsem tako dragocenega življenja.

„Novi Život“ o Nikoli Pašiću. Znana radikalna revija „Novi Život“ prinaša v dne 6. novembra t. l. izšli 54. svoji številki na prvi strani s kurzivnimi črkami članek Dr. D. Arandjelovića pod nadpisom: „Jeli našem političkom životu potrebna radikalna stranka“, v katerem pravi med drugim doslovno: „Pisac ovih redaka svestan je kako velikih zasluga g. Pašića u stvaranju ove države tako i njegovih velikih pogrešaka u radu na organizovanju in konsolidovanju njenom. Ali sada nije reč ni o njegovim zaslugama ni o njegovim pogreškama, o čemu će neumitna historija već reči svoj sud. Reč je sada samo o spasavanju Radikalne Stranke i ove s mukom stvorene države. A za taj veliki posao i najveći protivnik g. Pašića mora priznati, da danas nema drugog čoveka osim g. Pašića. Jer pored sviju njegovih grešaka srpski narod njemu najviše veruje... Naše je uverenje, da g. Pašić nije zadovoljan ni stanjem u stranci ni stanjem u državi... ne samo sa svoga ličnoga gledišta i ličnoga interesa. Ako se na zaranku svoga dugoga života g. Pašić seti s kim je pobeđivao protivnike ako pomisli, ko je stranku dovodio na vlast, ako pogleda na današnje svoje saradnike i seti se svojih ranijih drugova, mora mu biti teško oko srca i mora očajavati za budućnost stranke i zemlje... I mora najzad, imati ambicijo, da svoj veliki autoritet iskoristi u značajnom poslu reorganizacije stranke... Natrag u narod! To mora

biti i parola g. Pašića u radu na reorganizaciju stranke. Treba čuti želje na reorganizaciju stranke. Treba čuti želje radikalnih birača, onih pravih radikala, koji ne izkorišćuju stranku za svoje sebične ciljeve, nego žele da ona bude narodna stranka, u kojoj se poštovalo načelo zbora i dogovora... Treba čuti onu radikalnu inteligenciju, koja voli stranku i koja ne očekuje nagrade za svoja radikalna načela. Treba potisnuti iz prvih redova one večite ministarske i poslaničke kandidate, koji laskaju g. Pašiću, nadajući se koristi od njegove milosti, a koji u stvari ništa ne znače, kad ih vlast i g. Pašić ne bi podržavali, nego su se uz stranku prikačili kao krlja uz kožu, sisući joj sokove... Treba čuti i one slobodoumne ljudi, koji se nisu ustručavali, iz ljubezni prema stranci i zemlji, da kažu slobodno i koju gorku reč na adresu onih, koji su zloupotrebljavali i stranku i vodju za svoje sebične ciljeve... Ako se tako postupi i reorganizaciji stranke pristupi iz ljubavi prema njoj a ne u cilju rehabilitacije onih, koji su Radikalnu stranku doveli do ovoga njenoga sadašnjega žalostnoga stanja; ako g. Pašić toga radi upotrebi i iskoristi svoj veliki autoritet, onda će i Radikalna stranka postati moćan faktor našega političkoga života. To će biti i poslednja velika zasluga g. Pašića za stranku, koja mu je dala najviše počasti, koje jedna stranka može dati jednom čoveku...“

V Beograjski „Samoupravi“ z dne 8. t. m. poroča baje Okrožni odbor mariborski, da je naš list v svoji izdaji z dne 20. oktobra trdil, da je on oficijelno glasilo slovenskih radikalov, da pa to ni itd. Pred vsem pribijemo ponovno, da naš list tega ni nikdar trdil niti ne trdi. Naš list je neodvisen list, ki je na razpolago tudi slovenskim radikalom za njih strankarske težnje in prav nič drugega. Drugačno trditve si je dopisnik „Samouprave“ izmislil, da je dobil sploh podlago za dopis. Sicer pa naš list 20. oktobra t. l. sploh izšel ni, ampak 25. oktobra in o gornjih trditvah v njem ni sledu. Tudi druge trditve tega članka v „Samoupravi“ v splošnem ne odgovarjajo dejstvom ter je škoda, da list kot je „Samouprava“ z zavitiimi ali neresničnimi poročili izgublja ugled. Istotako je poročilo v „Samoupravi“ z dne 27. oktobra t. l. glede naraščanja NRS v ljubljanski oblasti itd. navadno kukavičje jajce, ker je baš nasprotno res.

Predsednik Okrožnega odbora NRS za volilno okrožje Ljubljana - Novomesto že skoro dve leti ni sklical nobene seje in vsled tega ta Okrožni odbor sploh nič ne dela. In ker ni nobene inicijative, spe in razpadajo že obstoječe organizacije po deželi, tako da se bo o večini njih kmalu lahko reklo — da so bile. In ne pomaga vse drezanje nič; Niko Zupanić se včasih pelje v Beograd in to je glavno njegovo delo. „Samouprava“ naj za priobčitev člankov iz Slovenije zahteva oficijelne podpise funkcionarjev, da ne izgubi na ugledu.

Glavnica . 3,000.000 Din Rezerve proti 700.000 „ Stanje vlog ca 20,000.000 „ Brzjavni nasl.: Merkantilna Telefon interurban: Kočevje št. 3*- Ribnica št. 4.	MERKANTILNA BANKA centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko. Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.	Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga: <table> <tr> <td>brez odpovedi . . .</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>na 1 mesečno odpoved</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>na 3 mesečno odpoved</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>na 6 mesečno odpoved</td> <td>8%</td> </tr> </table> Rentni in invalidski davek plača banka sama. Uradne ure: od 1/29. do 12. predpol. in od 3. do 5. ure popoldne.	brez odpovedi . . .	5%	na 1 mesečno odpoved	6%	na 3 mesečno odpoved	7%	na 6 mesečno odpoved	8%
brez odpovedi . . .	5%									
na 1 mesečno odpoved	6%									
na 3 mesečno odpoved	7%									
na 6 mesečno odpoved	8%									

Tedenske vesti.

Umrli so v Borovnici bivši župan in posestnik gospod Ivan Majaron iz ugledne trgovske rodbine Majaronove, v Škofji loki gospod Ignac Guzelj, posestnik, gostilničar in trgovec, v Novem mestu pa gospod Karl Rosmann, bivši dolgoletni mestni župan in poštenjak starega kova, v 74. letu starosti. Naj počivajo v miru!

Okrajni cestni odbori se bodo, kot vse kaže, sedaj na zimo le pomladili. Po dolgem cincanju in prerekanju o pristojnosti je vlada namreč končno le imenovala svoje odbornike v cestne odbore, ki se torej v doglednem času konstituirajo prvokrat po vojni na novo. Samo da bi Beograd dal denar, ki ga za ceste direktno plačujemo v obliki doklad, pa ga dobivajo odbori preko Beograda z zamudami in — odbitki. V tem oziru bo treba v Beogradu spregovoriti resno besedo. Čemu nakazovanje čez Beograd in ne skozi davčni urad, v katerega se te špeci- cijelne in separirane doklade plačuje? Naši poslanci bi bili to že davno lahko rešili in uredili kot treba. Čemu jih pa sicer imamo?

Strossmayerjev spomenik so odkrili v nedeljo 7. t. m. v Zagrebu. Glavni režiserji so bili radičevci, ki so priredili slavnost v ozkoobzornem hrvatskem separatističnem duhu. Vsled tega se je vlada ni mogla udeležiti. Da bi veliki glasnik Jugoslovenstva in ujedinjenja, Josip Jurij Strossmayer še živel, bi take svoje čestilce v lepi razširjeni in slobodni naši domovini, ki predstavlja uresničenje njegovih idealov, napodil z bičem.

Justično ministerstvo še vedno ni imenovalo pisarniško-sodnega osebja za sodišča v Sloveniji, dasi leže predlogi že dolgo v Beogradu. Vsled tega na prizadetih sodiščih zastaja delo. Mi Slovenci smo navajeni na red in točnost, ne pa na skrajno zanikernost in brezbriznost kot se jo je jelo uvajati baš iz upravnih beograjskih centrov v Slovenijo. Po tej upravi sodi ljudstvo, čeprav morda napačno, i stranke i vodilne državnike i Srbe, ki imajo vodilna mesta pretežno v rokah. Vsled sedeža centralnih oblasti v Beogradu pričakuje ljudstvo predvsem od Srbov resnega in točnega delovanja ter vali v negativnem slučaju krivdo na nje, čeprav je morda na nemarnosti kriv Hrvat ali Slovenec, ki slučajno sedi na dotičnih spisih. In take malenkosti silno omajujejo zaupanje ljudstva v državo in vodilne može.

Glede Čehoslovaški - jugoslovanski vzajemnosti nam piše dober pristaš osilniške občine: V kočevskem okraju je zemlja nerodovitna, $\frac{2}{3}$ jo je pa v rokah gozdnega veleposestva kneza Auersperg. Vsled tega smo prebivalci navezani na drugo pridobivanje. Kočevjarji in Kostelci krošnjarijo, iz Trave in Drage hodijo v hrvatsko-slavonske šume, Bosljičani popravljajo po celi Jugoslaviji ure, nekateri pa imamo potujoče vrtiljake, v katere smo vložili težko imetje, večinoma na kredit. Plačevati moramo pridobitni in drugi davek poleg težkih taks. Sedaj nam pa delajo češki vrtiljaki hudo konkurenco. Dvomimo, da bi Čehoslovaška

vlada dovolila nam držanje vrtiljaka v čehoslovaški državi, ko ne puste niti navadnega krošnjarja čez mejo in odganjajo tudi naše navadne delavce iz svojih podjetij. V Kočevju na pr. sta bila v kratkem času kar dva češka cirkusa in vrtiljaka in sicer Nemeček, Varšek, sedaj je pa Dvarak. Nismo seveda nič proti temu, da tudi ubogi bratje iz Čehoslovaške zaslužijo pri nas kakšen dinar, toda pričakujemo, da se bo dalo tudi nam v Čehoslovaški isto pravico. Sicer ostane vse besedičenje o vzajemnosti prazna slama. In mislimo, da ne bi ničesar bolj moglo podpreti naše slovanske vzajemnosti kot obojestransko spoznavanje ljudi in prilik ter vzajemno gospodarsko podpiranje. (Opomba uredništva: Tudi mi smo istega naziranja.)

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Iz mestnega gozda tik mesta Kočevje

se prodaja na panju 250 smrekovih debel od 35 cm dalje ter 68 debel bukev od 40 cm debeline, najboljšemu ponudniku. Pojasnila odvetniška pisarna Dr. Sajovic, Kočevje.

Kavarna Zurl-Schleimer

se priporoča

p. n. prebivalstvu iz mesta in okolice.

3-2 Prvovrstna postrežba.

P. t. potnikom in posetnikom Kočevja ter cenj. meščanstvu se priporoča

HOTEL „TRST“, Kočevje

Prvovrstna kuhinja.

Najboljša vina.

Sobe za tuje. — Avtogaraža.

J. Klemenčič
hotelir.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

Pozor!

Poljedelci in obrtniki!

Brezkonkurenčno si nabavite Vaše potrebščine, kakor: železo, pločevino, žičnike, žico, štedilnike, razno kovaško, ključavničarsko, mizarstvo in drugo obrtniško ter poljedelsko orodje, barve, razne lake, bencin, olje, firnež itd. Poljedelski stroji, razni plugi, brane, slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice pri stari na novo urejeni tvrdki

Fr. Göderer nasl. FR. HUBER, Kočevje.

Zaloga najboljšega cementa in drugih stavbenih potrebščin.

Zaloga smodnika in vseh drugih lovskih potrebščin.

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncrti. — Nizke cene.

STEVILLO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne
in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%